

vexilologie

83

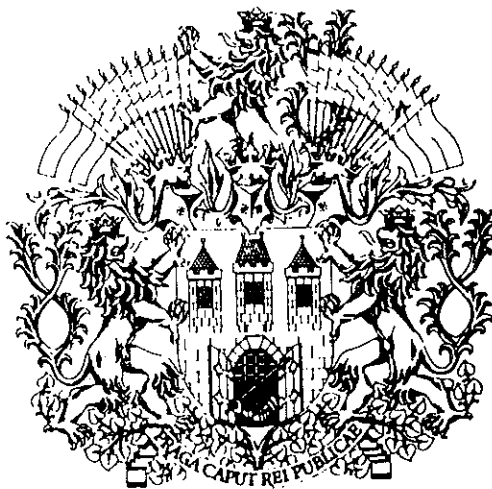
ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU PŘI OKD PRAHA 3
obsahující odborná pojednání a informace o vlajkách

Mgr. Pavel Fejtík

POZNÁMKY K SYMBOLŮM HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

V příspěvku Právní podklady pro rozvoj československé vexilologie /1/ jsme upozornili na to, že zákon o hlavním městě Praze nekodifikuje podobu pražské městské vlajky. Dne 21. 2. 1991 vydalo proto zastupitelstvo hlavního města Prahy na základě důvodové zprávy /2/ vyhlášku o znaku a praporu hl. m. Prahy a jejich užívání. Tímto právním předpisem se poněkud mění městský znak, popsáný v čl. 1.

Na červeném štítě je zlatá hradební zeď z kvádrového zdiva se stříbrným cimbuřím o 7 viditelných a 5 celých stínkách, prolepená otevřenou bránou a vytaženou zlatou mříží. Veřeje brány přirozené barvy mají zlaté kování. Z brány vyniká na černém pozadí ozbrojená ramię držící stříbrný meč se stříbrným jílcem a zlatou záštitou. Klenba brány je stříbrná, uprostřed se zlatým klenáskem. Nad hradební zeď vystupují 3 zlaté věže z kvádrového zdiva, střední větší, se zlatým cimbuřím o 4 stínkách a se zlatou valbovou střechou s 2 zlatými makovicemi, postranní menší, se zlatým cimbuřím o 3 stínkách a se stanovou střechou s 1 makovicí, vše rovněž zlaté barvy. Velká věž je prolepena trejdílným a malé dvojdílným černým oknem se stříbrným rámem. Na štít jsou postaveny 3 kolčí přilby se zlatými korunami a zlatočervenými příkrývadly. Prostřední přilba nese rostoucího, dvouocasého, stříbrného lva se zlatou korunou a zbrojí. Postranní přilby pak nesou praporec erbovních měst nebo měst-

ských částí, které mají historický praporec, spojených nyní v hlavní město.

Praporce na heraldicky pravé přílbě mají zlaté žerďe a tyto barvy /postupující vždy z vnější strany znaku do středu a u jednotlivých praporů shora dolů/: 1. zlatá-červená-stříbrná /Nové Město/, 2. stříbrná-modrá /Hradčany/, 3. zlatá-modrá /Vyšehrad/, 4. červená-modrá-stříbrná /Libeň/, 5. stříbrná-červená /Bubeneč/, 6. stříbrná-modrá-zlatá /Košiče/, 7. stříbrná-červená-zlatá /Smíchov/, 8. stříbrná-červená-modrá /Vršovice/, 9. stříbrná-zelená-červená /Žižkov/, 10. modrá-červená-stříbrná-zelená /Uhřetěves/, 11. černá-červená-stříbrná /Horní Počernice/, 12. zelená-červená-modrá /Zbraslav/.

Praporce na heraldicky levé přílbě stejného provedení /při stejné postupující popis/ mají tyto barvy: 1. červená-zlatá-stříbrná /Staré Město/, 2. stříbrná-modrá /Malá Strana/, 3. červený praporec se zlatou Salamounovou hvězdou /Josefov/, 4. stříbrná-červená /Holešovice-Bubny/, 5. stříbrná-modrá-stříbrná-modrá /Břevnov/, 6. stříbrná-červená /Karlín/, 7. modrá-zelená-stříbrná /Nusle/, 8. stříbrná-červená-stříbrná-červená /Královské Vinohrady/, 9. stříbrná-červená-stříbrná /Vysečany/, 10. zlatá-modrá-stříbrná /Modřany/, 11. modrá-stříbrná-červená /Radotín/, 12. červená-stříbrná-červená /Dubeč/.

V novém znaku nás především zaujme doplnění praporů symbolizujících Uhřetěves, Horní Počernice, Zbraslav, Modřany, Radotín a Dubeč.

Článkem 2 zmíněné vyhlášky je kodifikována městská vlajka, i když v užití terminologii se hovoří pouze o praporu. Článek 4 je stručně věnován užívání praporu. Oba články uvádíme v plném znění:

„Čl. 2

Praporec hlavního města Prahy
Praporec hlavního města Prahy nese barvy odvozené ze znaku hlavního města Prahy, je rozdělen do dvou pruhů, horního žlutého a dolního červeného.

Čl. 4

Užívání praporu

- /1/ K užívání praporu hlavního města Prahy není třeba souhlasu rady zastupitelstva hlavního města Prahy.
- /2/ Uživatel je povinen zajistit, aby při užívání praporu hlavního města Prahy nemohlo dojít k jeho znevažování.
- /3/ Při svislém umístění praporu musí být žlutý pruh umístěn vždy heraldicky vpravo, tj. vlevo z čelního pohledu.“

Z uvedeného popisu je na první pohled patrné, že do příslušné komise nebyl přizván nikdo z vexilologů. Podařilo se nám pouze dosáhnout, aby v popisu vlajky /praporu/ nebylo použito označení "zlatá barva". Vyhláška nabyla účinnosti dnem vyhlášení a byla publikována ve Sbírce obecně závazných vyhlášek hlavního města Prahy pod č. 1 /3/. Zároveň byla zrušena vyhláška NVO č. 15/1964 Sb. NVP o znaku hl. m. Prahy a směrnicí rady NVP č. 16/1964 Sb. NVP pro užívání znaku hl. m. Prahy.

Není snad bez zajímavosti připomenout při této příležitosti-

testi, že kromě praperů symbolizujících historická města a městečka, začleněná postupně do hlavního města /4/, navrhla v listopadu 1921 komise, určující zásady nového pražského znaku, ještě další doplňky vexilologického charakteru. Z okna střední věže na štítu znaku měla být vztyčena ještě československá státní vlajka a vlajka prezidenta republiky, symbolizující, že Praha je hlavním městem státu a sídlem prezidenta. V r. 1923 bylo doporučeno, aby tyto vlajky byly vztyčeny místo z okna na samostatných stožárech ve státních barvách /podle tehdejších předpisů/. V grafické podobě, předložené koncem května 1926, působí tento doplněk poněkud rozpačitě, snad i proto, že z prostorových důvodů vlaje každá vlajka na jinou stranu. Dne 18. 6. 1926 byly na doporučení městského radního F. Titěry obě vlajky ze štítu vypuštěny a jediným vexilologickým prvkem ve znaku zůstaly prapory a žerď v jeho klenotu. Znak byl schválen 1. 7. 1926 v ústředním zastupitelstvu hl. m. Prahy a schválen ministerstvem vnitř 16. 6. 1927 /5/. V r. 1964 se při úpravách znaku zvětšil o dvě počet žerdí symbolizujících obce tvořící Prahu /připojení Ruzyně a Čimic v r. 1960/, ale další rozšíření pražského území v letech 1968 a 1974 se do znaku ve své době už nepromítlo /6/.

Pro úplnost ještě dodáváme, že vexilologické objekty známe také ze znaku Starého a Nového Města, u obou od r. 1649. V jejich klenotech se objevuje po dvanácti /6+6/ "vojenských praporečích". Od vytvoření sjednocené Prahy v r. 1784 se staroměstský znak používal až do vytvoření samostatného československa jako znak celého města. Také Smíchov zahrnul vexilologické motivy do svého znaku. Od r. 1849 užíval ve svém oficiálním znaku 10 /5+5/ praporů nad štítem a od r. 1904 stejný motiv ve štítu oficiálního znaku. Účel ani symbolika těchto praporů se v literatuře neudává. Poslední vexilologický prvek se objevuje od r. 1904 v karlínském znaku. V něm má stříbrná "dvouhrotá" vlajka s červeným K na stožáru plachetnice, ústředního motivu znaku, patrně symbolizovat jméno obce. Bližší popisy lze snadno najít v řadě dostupných heraldických publikací.

Poznámky:

/1/ Vexilologie č. 80, s. 1579.

/2/ Ledvinka, V. - Jantač, P.: Návrh znaku a praporu hl. m. Prahy a pravidel jejich užívání. Důvodová zpráva. Praha, Rada zastupitelstva hl. m. Prahy 1991, rukopis, 6 s.+ 2 obr.

/3/ Sbíрка obecně závazných vyhlášek hlavního města Prahy, částka 1 z 31. 7. 1991.

/4/ Použitá formulace o symbolice praporů je sice všeobecně vžitá, ale není zcela přesná. Jedna pražská část zastoupená v klenotu samostatným praporem - Holešovice-Bubny - nikdy neměla statut města ani městečka. Šlo pouze o obec. Vlastní prapor v klenotu získala patrně proto, že se součástí Prahy stala podstatně dříve než ostatní obce vytvářející Velkou Prahu na počátku 20. let. Holešovice-Bubny byly k Praze připojeny zákonem z 18. 11. 1884 č. 48 z.z. a staly se tak ve vztahu k ostatním obcím vlastně historickou čtvrtí.

/5/ Vojtíšek, V.: O pečetech a erbech měst pražských i jiných českých. In: Zprávy památkového sboru hl. m. Prahy, sv. 8, Praha 1926, s. 173 - 176.

/6/ Od r. 1926 bylo v klenotu celkem 45 /22+23/ žerdí, z nichž 18 /9+9/ neslo prapory, od r. 1964 47 /23+24/, ale počet praporů se nezměnil. Dnes Praha slučuje 108 někdejších samostatných obcí /112 katastrů/. Jejich připomenutí praporovými žerďemi by již bylo neúnosné, a proto je každá bývalá obec symbolizována jedním ze 108 kvádrů hradební zdi a věží ve štítu znaku.

Literatura:

Mucha, L.: Prague. The Flag of the Czechoslovak Capital Prague and the Flags of the 18 Prague Towns. The Flag Bulletin, 1972, č. 2, s. 245-249.

Návrat českého lva. Večerní Praha z 26. 3. 1990.

Hrdlička, J.: Znak hlavního města Prahy. Praha 1991, rkp., 8 s. + 4 obr.

Lev se vrátil. Večerník z 26. 2. 1991.

Ivan Michailovič Kurkov, Minsk

VLAJKY DÁLNOVÝCHODNÍ REPUBLIKY

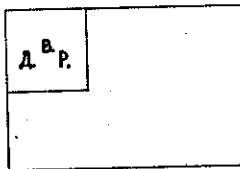
Dne 6. dubna 1920 byla na ustavujícím sjezdu pracujících Příbajkalí ve Verchněudinsku /dnes Ulan-Ude/ vyhlášena Dálnovýchodní republika. Byl to stát zvláštního charakteru, někdy označovaný za "buržoazně demokratický". Měl zamezit přímý dotyk mezi RSFSR a Japonskem a postupně vytvořit podmínky pro vytlačení interventů a bělogvardějců z Dálného Východu. Sjezd zvolil prozatímní vládu. Hlavním městem se stal Verchněudinsk, po těžkých bojích bylo 22. 10. 1920 hlavní město přeneseno do City.

Republika se rozkládala na ploše 1,542 mil. km². Zahrnovala území na východ od řeky Senega a Bajkalského jezera až po Tichý oceán a Kamčatku /ta však ve skutečnosti zůstala součástí RSFSR/. Později se Dálnovýchodní republika /DVR/ dělila na pět oblastí: zabajkalskou /Čita/, příbajkalskou /Verchněudinsk/, amurskou /Blagoveščensk/, přiamurskou /Chabarovsk/ a přimeřskou /Vladivostok/. Počet obyvatel dosahoval 1,8 milionu.

Práce na návrhu vlajky nové republiky začaly prakticky okamžitě po vyhlášení DVR. Byly pečlivé a důkladné, o čemž svědčí materiály uložené v Ústředním státním archivu RSFSR Dálného východu /CGA RSFSR DV/ v Tomsku. V návrhu ústavy Dálnovýchodní demokratické republiky z 3. 5. 1920 /č. 38/ je hlava VI nazvaná "O znaku a vlajce Dálnovýchodní demokratické republiky". V článku 53 je vlajka popsána slovy: "Prapor republiky: rudý list, v levém horním rohu u žerdí je tmavě modrý čtyřúhelník o velikosti 1/3 délky a 1/3 šířky listu, na něm jsou tři písmena - D.V.R. /Dálnévostočnaja republika/." /1/ Kanton měl být tedy obdélníkový, barevný tón byl označen jako "temno-goluboj" na rozdíl od "temno-sinij", jehož se užilo v textu nařízení z 11. 11. 1920. V návrhu se však neuváděla barva písmen a jejich uspořádání.

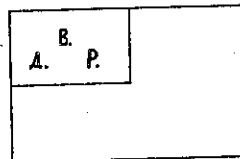
V dalším návrhu ústavy DVDR, který žel není datován, je vlajka popsána v 5. oddílu /ten je společný i pro znak/, 9.

hlavě, pod č. 56 takto: "Vlajka DVR se skládá z rudého listu, na rudém podkladu u žerdi v horním rohu je tmavomodrý /temnogoluboj/ čtyřúhelník o velikosti 1/3 délky a 1/2 šířky s červenými písmeny D.V.R. umístěnými do rohů trojúhelníka". /2/ Popis vlajky je již konkrétnější, kanton je zřejmě čtvercový /obr. 1/.

! Obr. 1

Dne 11. 11. 1920 zasedala vláda DVR /její předseda zastával i funkci prezidenta/. Jako 12. bod se projednával návrh státní vlajky a bylo přijato toto usnesení: "5. Státní vlajka. Schvaluje se státní vlajka, jejíž popis je následující: vlajka je dvoubarevná, rudý list, jehož délka je 1,5-násobkem šířky vlajky, nahoře u žerdi je umístěn do poloviny šířky a délky vlajkového listu tmavomodrý obdélník, na němž jsou v rozích trojúhelníka červená písmena D.V.R." /obr. 2/ Usnesení podepsal A. Krasnošchokov. /3/

Obr. 2

Ve vládě DVR se později diskutovalo o grafickém provedení písmen a o jejich barvě na vlajce. Zachoval se totiž návrh neznámého výtvarníka /obr. 3/, který umístil na tmavě modrý kanton do řádku žlutá písmena DVR provedená ozdobným písmem. P. Fedorec, jenž v té době odpovídal za vládní záležitosti, připsal k návrhu připomínku. Upozornil, že písmena mají být ve vrcholech myšleného trojúhelníka, navrhl, aby písmeno R bylo pod myšlenou spojnicí písmen D a V, a připomněl, že písmena mají být červená, podklad kantonu tmavomodrý. Dále přikázal, aby se vyrobilo 5 000 pohlednic a 1 000 plakátů s vyobrazením vlajky DVR. /4/

Obr. 3.

Na konečné variantě vlajky se již neobjevila ozdobná písmena, i když na rozdíl od připomínky P. Fedorce tvořilo písmeno R s písmenem D základnu myšleného trojúhelníka a písmeno V bylo nad nimi. /5/

Na ustavujícím zasedání, které probíhalo v přítomnosti místopředsedy shromáždění I. Klarka od 12. února do 27. dubna 1921, byla přijata ústava DVR. Dne 31. března 1921 byl schválen ve třech čteních bod 10 Ústavy, který popisoval vlajku stejným způsobem jako vládní usnesení z 11. 11. 1920. /6/

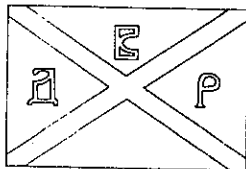
Dne 1. srpna 1921 schválil v čítě místopředseda vlády N. Matvejev a podpisem stvrdil předseda rady ministrů P. Nikiforov nařízení o námořních vlajkách DVR. V souladu s článkem 43 Ústavy byly zavedeny následující vlajky /7/:

Zářová válečná vlajka - rudá vlajka s modrým ondřejským křížem. V trojúhelníkových polích jsou bílá písmena D /u žerdi/, V /u horního okraje/ a R /ve vlající části/ /obr. 4/.

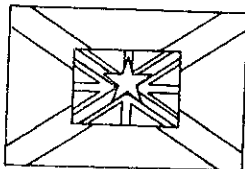
Vlajka vrchního velitele a vojenského ministra - rudá vlajka

s modrým ondřejským křížem, jenž nese ve středu čeleňovou vlajku a na ní bílou pěticípou hvězdu /obr. 5/.

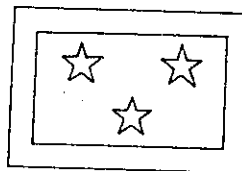
Vlajka náčelníka námořních sil - rudá vlajka lemovaná ze všech stran modrým proužkem. Uprostřed jsou tři bílé pěticípé hvězdy umístěné do rohů myšleného trojúhelníka se základnou u horního okraje /obr. 6/.

1 Obr. 4

1 Obr. 5

3 Obr. 6

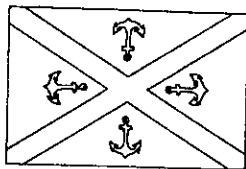
Vlajka zástupce vojenského ministra pro námořní záležitosti - rudá vlajka s modrým ondřejským křížem a čtyřmi modrými kotvami, jejichž úvazné kruhy směřují ke středu /obr. 7/.

Vlajka staršího flagmana /vyššího námořního důstojníka - velitele plavidla/ - rudá vlajka lemovaná modrým proužkem a nesoucí dvě bílé pěticípé hvězdy ve středu.

Vlajka mladšího flagmana /nižšího námořního důstojníka/ - rudá vlajka lemovaná modrým proužkem a nesoucí ve středu bílou pěticípou hvězdu.

Vlajka velitele námořní pevnosti - rudá vlajka s modrým ondřejským křížem. Uprostřed je modrý obdélník a na něm dvě žlutá zkřížená děla a přes ně položená bílá kotva s úvazným kruhem směřujícím vzhůru /obr. 8/.

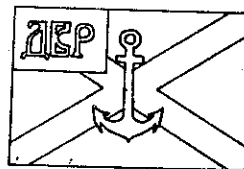
Vlajka velitelů přístavů - rudá vlajka s modrým ondřejským křížem. Na něm leží modrý kanton s bílými písmeny D.V.R. Uprostřed je velká bílá kotva s úvazným kruhem směřujícím vzhůru /obr. 9/.

1 Obr. 7

1 Obr. 8

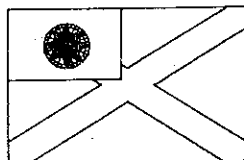

3 Obr. 9

Vlajka náčelníka Hlavní hydrografické správy - rudá vlajka s modrým ondřejským křížem. V horním rohu je modrý kanton s kompasovou růžicí /obr. 10/.

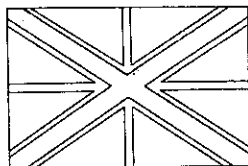
Čeleňová vlajka - rudá vlajka s rudým ondřejským křížem, který je lemován modrými proužky, a středovým křížem, jenž je rovněž modrý /obr. 11/.

Vlajka loď a plavidel námořních pevností - rudá vlajka s modrým ondřejským křížem v kantonu. Pod kantonem jsou dvě zkřížená žlutá děla s hlavními vzhůru /obr. 12/.

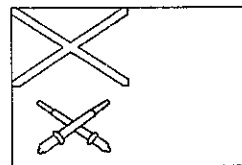
1

Obr. 10

1

Obr. 11

1

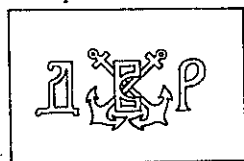
Obr. 12

Vlajka dopravních, přístavních, hydrografických a lodivodských pravidel - rudá vlajka se dvěma zkrříženými velkými bílými kotvami a se třemi modrými písmeny DVR ve středu a na okrajích vlajky /obr. 13/.

Karanténní vlajka - žlutý vlajkový list.

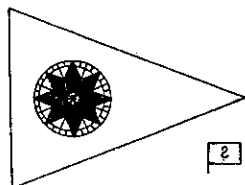
Vlajka pravidel pro hydrografické a lodivodské práce - rudá trojúhelníková vlajka s kompasovou růžicí ve středu /obr.14/.

Fábory velitelů divizionů /obr. 15/ - 1. divizion - modrý fábor s rudými cípy; 2. divizion - rudý fábor s rudými cípy; 3. divizion - zelený fábor s rudými cípy; 4. divizion - žlutý fábor s rudými cípy. Ve středu každého fáboru je bílá pěticípá hvězda.

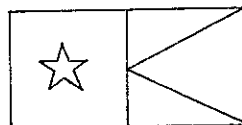
2

Obr. 13

2

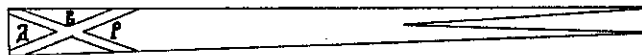
Obr. 14

2

Obr. 15

Plamen - modrý ondřejský kříž na rudém listu zakončeném vlaštevčím ocasem. V polích mezi ondřejským křížem jsou bílá písmena D /nalevo/, V /nahore/ a R /napravo/ /obr. 16/.

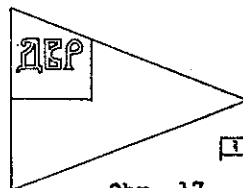

2

Obr. 16

Vlajka protipožárních hlídek - trojúhelníková rudá vlajka s modrým polem v horní části u žerdi. V modrém poli jsou bílá písmena D.V.R. /obr. 17/.

Obchodní vlajka - rudá vlajka s modrým kantonem u žerdi. V kantonu jsou červená písmena D.V.R. v rozích myšleného trojúhelníka se základnou naspodu.

1

Obr. 17

Nařízení bylo otištěno 5.8.1921 v 3. čísle novin Dalněvostočnyj Telegraf. Zavedlo na území DVR vedle mezinárodně platné vlajky /karanténní/ a vlajek,

kteřé se podobou nelišily od vlajek užívaných v RSFSR /čeleňová vlajka/, řadu originálně řešených vlajek. Státní vlajce přiřadilo také funkci obchodní vlajky.

Dne 14. 11. 1922 vyhlásilo Lidové shromáždění DVR na celém území republiky vládu sovětů a požádalo Všeruský ústřední výkonný výbor /VÚVV/ o připojení DVR k RSFSR /8/. Následující den přijal VÚVV dekret, který žádost DVR realizoval. Vlajky Dálnovýchodní republiky tím pozbyly platnosti.

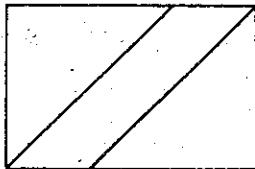
/Přečetil ing. A. Brežek/

Poznámky:

- /1/ CGA RSFSR DV f.r. 1006, op. 2, d. 10, l. 97
- /2/ CGA RSFSR DV f.r. 4374, op.1, d. 14, l. 9
- /3/ CGA RSFSR DV f.r. 4374, op.1, d. 4, l. 6; d. 225 a 226 /Sobranie uzakonenij i rasporjaženij pravitel'stva DVR, 1920, st. 4-5, s. 4-5/
- /4/ CGA RSFSR DV f.r. 4676, op. 1, d. 77, l. 119
- /5/ Kresba vlajky Dálnovýchodní republiky v knize K. A. Ivanova Flagi gosudarstv mira, Moskva 1971, s. 25, je chybná.
- /6/ Naproti tomu The Flag Bulletin XI:1, s. 106 uvádí, že ústave byla přijata 17.4.1921 a státní vlajka je popsána v článku VIII, bodě 181.
- /7/ Sobranie uzakonenij i rasporjaženij pravitel'stva DVR, 1921, st. 61, s. 131-132.
- /8/ Ačkoliv značná část obyvatel DVR byla ruské národnosti, existovaly na Dálném Východě i rozsáhlé enklávy Ukrajinců, které vznikly před r. 1917 /především v amurské a přímořské oblasti/. V letech 1920-1922 byl záměr vytvořit z nich Ukrajinský dálnovýchodní stát neboli Zelenou Ukrajinu. Vlajka měla být zelená /symbol lesů/ s modrozlutou bikolorou v kantonu u žerdi. Druhá varianta vlajky Zelené Ukrajiny se podobala československé vlajce. Klín byl však zelený, vodorovné pruhy měly modrou s žlutou barvu.

NOVÉ VLAJKY

KONGO

Dne 10. června 1991 oficiálně obnovil tento africký stát užívání vlajky, která zde vlála v letech 1959 až 1969. Staronová vlajka je tvořena listem, jehož poměr stran je 2:3 a jenž nese žlutý úhlopříčný šikmý pruh. Ten zabírá na okraji 1/3 délky vlajky. Jeho horní strana vychází z dolního rohu, dolní končí v horním cípu vlajky. Pruh odděluje žerďový zelený trojúhelník od červeného trojúhelníka ve vlajkové části. Vlajka je popsána v článku 2 nové ústavy ze 4. června 1991. /Journal officiel de la République du Congo z června 1991./

RK

SLOVINSKO

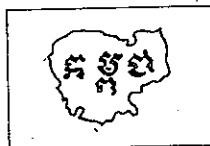
Informaci o nových slovinských symbolech /viz Vexilologie č. 82, s. 1620/ doplňujeme následujícími údaji, které nám poskytl známý slovinský heraldik prof. dr. Božo Otoresec. Podle zákona bude státní vlajka stanovena až v nové ústavě, na níž se dosud pracuje. Zatím se ve Slovinsku užívá jednak stará bílomodročervená vlajka bez jakéhokoliv emblému, jednak s novým státním znkem /viz obr./ v horním rohu. Autorem nového znaku je sochař Marko Pogačnik, který mu přikládá "esoterický a radiologický" význam. Ve znaku zobrazil nejvyšší slovinskou horu Triglav s dvojitým zvlněným proužkem vespodu a kresbu doplnil třemi zlatými šesticípými hvězdami na modrém podkladu. Ty pocházejí ze starého znaku známých hrabat z Cilli /nyní Celje/. Celý znak je červeně lemován, aby byl soulad mezi barvami vlajky a znaku. Znak je neheraldický a připomínky heraldiků nebyly akceptovány částečně pro časovou tísň před 25. 6. 1991. Existují i další návrhy státního znaku, takže debaty o něm ukončí až nová ústava. Nová státní vlajka je kompromisním řešením požadavků křesťanských demokratů, kteří navrhovali prostou bílomodročervenou trikolóru, a bývalých komunistů, kteří chtěli ponechat na vlajce hvězdu. I k vlajce je na veřejnosti řada připomínek, kritizuje se např., že je na ní nevhodně umístěn znak.

abr

KAMBODŽA

Nejvyšší národní rada, ustavená v r. 1991 pod předsednictvím Norodoma Sihanuka ze 4 kambodžských frakcí /kambodžské vlády, Rudých Khmerů a dvou nekomunistických povstaleckých skupin/, má pod dohledem OSN spravovat Kambodžu až do svobodných voleb v r. 1993. Rada zavedla 24.6.1991 pro toto přechodné období novou vlajku. Její list má modrou barvu vlajky OSN a v jeho středu je bílá mapová silueta země doplněná kambodžským nápisem. /The Flag Bulletin, 30, 1991, č. 5, s. 185./

11

1a

ETIOPIE

Od 28.5.1991, kdy v Etiopii převzala moc Etiopská lidová revoluční demokratická fronta, ztratil platnost dosavadní etiopský státní znak zavedený 13.9.1987. Jako státní vlajka se používá čistá etiopská trikolóra /ta nyní vlaje i na velvyslanectví v Praze/, vyvěšovaná zpravidla současně s vlajkou ELRDF. V Eritreji, kde v téže době převzala kontrolu Eritrejská lidová osvobozená fronta, se však vyvěšuje tradiční eritrejská vlajka - světle modrý list se zelenou olivovou ratolestí v zeleném olivovém věnci. ELOF vyslovila souhlas s tím, že vyhlásí nezávislost země až po 2 letech, po případném referendu. /The Flag Bulletin, 30, 1991, č. 5, s. 189-190./

1a, pf

MOSAMBIK

N,W/Y

nez 1990. /Album des pavillons, 1990, s. 185./

Emblém na červeném žerďovém trojúhelníku národní vlajky doznal jak obsahovou, tak i grafickou změnu. Odpadla rozevřená kniha a samopal. Nový černý emblém s bílou kresbou nyní tvoří kladivo s motykou, zkřížené jakoby v prostoru, tedy podle zákona perspektivy. Ostatní dispozice vlajkových elementů zůstaly nedotčeny, tj. pruhy v barvě zelené, černé a žluté, oddělené od sebe užšími bílými proužky. Ke změně muselo dojít před červnem 1990. /Album des pavillons, 1990, s. 185./

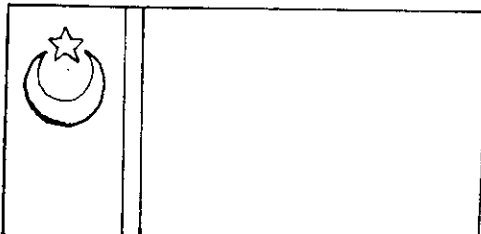
jt

SOMÁLSKO

Severní část Somálska, kontrolovaná osvobozeneckou organizací Somali National Movement, vnikla 18./19.5.1991 v této oblasti nezávislou republiku /Republic Somaliland/. SNM má vlajku složenou ze tří vodorovných pruhů v barvě oranžové, bílé a zelené, uprostřed bílého pruhu je černý, zatím neidentifikovaný nápis. /Die Union z 21.5.1991; 100+1 zahraničních zajímavostí, 1989, č. 6./

U.Z.

TATARSKO

Informaci o nových tatarských symbolech /Vexilologie č. 82, s. 1620 a 1623/ doplňujeme jejich přesnějším popisem a kresbami, které nám poskytli náš spolupracovník A.N. Basov. Vlajka má poměr stran 1:2 a nese tři svislé pruhy, modrý, bílý a červený v poměru 6:1:17. V horním rohu u žerdi je bílý půlměsíc, který lze sestrojít pomocí dvou kružnic. Vnější má průměr rovný 1/6 délky vlajky, vnitřní 1/8 délky vlajky. Nejnižší bod půlměsíce leží přesně ve středu modrého pruhu. Červená hvězda nad půlměsícem je vepsána do pomyslné kružnice o průměru odpovídajícím 1/12 délky vlajky. Ve znaku jsou klasy a půlměsíc zlaté, hvězda a liliový květ červené, stuha má zelenou barvu a nápisy černou. Zlatá připomíná bohatství povrchu a hlubin země, bílá a modrá značí jasnost úmyslů národa, červená boj za štěstí a svobodu, zelená svobodu a naději. Černá je barvou skromnosti a vzdělanosti. Slunce připomíná štěstí a radost, zatímco hvězda na obloze slouží k orientování. Půlměsíc je symbolem úrodnosti, lilie vzrození a klas označuje práci a bohatství. Vlajku a znak navrhl malíř T. Chaziachmetov. /Sovetskaja Tatarija č. 169 z 23.8.1991./

abr

JIŽNÍ OSETIE

Jihoosetinská autonomní oblast v Gruzii /vznikla 20.4.1922/ se 10.11.1989 prohlásila autonomní republikou a začala používat vlajku se třemi vodorovnými pruhy v barvách bílé, červené a žluté. Někdy se ještě vkládala do středu červeného pruhu černá silueta nájského zvířete. Dne 10.8.1990 se oblast prohlásila za Jihoosetinskou sovětskou republiku, 20.8.1990 za Jihoosetinskou sovětskou demokratickou republiku a 22.11.1990 vystoupila z Gruzie. Gruzínský parlament 23.11.1990 toto vyhlášení anuloval, 11.12.1990 autonomní oblast zrušil, prohlásil ji za území Vnitřní Gruzie a vyhlásil zde výjimečný stav. Sovětský prezident však platnost obou posledních dekretů 7.1.1991 zrušil. Osetinci žijí také v sousední Severní Osetii, autonomní SSR Ruské federace, od 26.12.1990 /vyhlášení suverenity/ Severoosetinské SSR. /Hospodářské noviny z 14.8.1991, s. 4; P. Fojtík: Státoprávní změny v Sovětském svazu 1917-1991, Praha /Vexilolog. klub/ 1991 - v tisku; The Flag Bulletin, 29, 1990, č. 4, s. 150./
lm

UKRAJINA

V této republice zavlála 4.9.1991 historická modrožlutá vlajka dokonce již na budově parlamentu. Nicméně dosud nebyla oficiálně schválena a na řadě budov stále vlaje vlajka USSR.
ANB

BĚLORUSKO

Dne 19.9.1991 se název Běloruská sovětská socialistická republika stal historickým. Nejvyšší sovět zároveň rozhodl o novém názvu - Republika Bělarus. Téhož dne se v nejvyšším sovětu obšírně a s emocemi diskutovalo o nových symbolech republiky. Objevil se také názor, aby byla vyhlášena soutěž na vlajku a znak. O přestávce však jeden z poslanců - letec-kosmonaut V. Kovaljonok - vyšel na náměstí před vládní budovou, převzal od demonstrujících bíločervenobílou vlajku, slavnostně ji donesl do sálu, v němž poslanci zasedali, a umístil ji po bok běloruské vlajky z r. 1951. Konečně v 17 hodin 30 minut schválil Nejvyšší sovět Republiky Bělarus zákony o státní vlajce a státním znaku. V prvním z nich je v bodě 1 vlajka popsána jako list tvořený třemi vodorovnými, stejně širokými pruhy, bílým, červeným a bílým. Poměr šířky k délce je 1:2. Druhý zákon stanoví za státní znak červený běloruský erb "Pogon" s bílým jezdcem, jenž má tesaň meč a drží štít s křížem. Ve 2. bodu zákona se pak přikazuje speciálním komisím nejvyššího sovětu, aby ve spolupráci s odborníky vypracovaly oficiální vzor státního znaku a státní pečeti do 15. října 1991.
ANB

UZBEKISTÁN

Dne 30.9.1991 na mimořádném 7. zasedání Nejvyššího sovětu Republiky Uzbekistán byla přijata nová vlajka, která nahradila

vlajku užívanou od r. 1952. Předcházela tomu činnost komise nejvyššího sovětu, která v průběhu několika měsíců posoudila 200 návrhů a vybrala z nich tři, jež předložila k vyjádření poslancům parlamentu. Těm se nejvíce líbilo řešení vlajky, která má tři vodorovné pruhy, modrý, bílý a zelený. Prostrřední bílý pruh je oddělen od sousedních pruhů úzkými červenými proužky. Do horního rohu k žerdi je položen půlměsíc s 12 /3+4+5/ pěticípých hvězd. Poměr šířky k délce vlajkového listu má být stanoven až na dalším zasedání nejvyššího sovětu. Symbolika barev vlajky je následující: modrá představuje věčné nebe, vodu a barvu praporů státu Amira Timura /z toho důvodu byla modrá barva i na vlajce z let 1952 až 1991/. Bílý pruh symbolizuje mír, čistotu úmyslů a činů. Zelená je barvou přírody, úrody a islámu. Červené proužky připomínají životní sílu, která spojuje úmysly s věčným nebem a skutečnými činy na zemi. Půlměsíc znamená historii a znovu vzniklý stát. Počet hvězd vyjadřuje magické číslo, hvězdy navíc touhu po dokonalosti. Nařízení o nové uzbecké vlajce bylo schváleno na řádném zasedání nejvyššího sovětu 18.11.1991. /Uzbecké noviny Ješ Leninči č. 157 z 11.10.1991./

ANB

ČEČENSKO

Dne 27.10.1991 se přeměnila Čečensko-ingušská ASSR v Čečenskou republiku. Krátce nato /patrně někdy mezi 1. a 3. 11. 1991/ byly schváleny nové státní symboly. Státní vlajka je zelená a nese čtyři vodorovné proužky, bílý, červený, bílý a zelený v dolní části vlajkového listu. Státní prapor navíc nese uprostřed širokého zeleného pruhu státní znak, jenž obsahuje kresbu sedícího vlka a kromě jiného i devět pěticípých hvězd /viz obr./. /Izvestija z 2.11.1991./

ANB

NOVÉ ZNAKY

KONGO

Výnosem č. 002-91-PCN-RG ze 17.5.1991 byl opět zaveden znak tohoto státu, jenž původně stanovoval dekret č. 63/262 z 12.8. 1963. Znak se skládá ze štítu, jenž je zlatý a uprostřed nese zelenou vlnu. Hlavní figurou je červený lev se zelenými drápy a zeleným jazykem, jenž ve své tlapě drží černou pochodň s červeným plamenem. Nad štítem je umístěna zelená lesní koruna se sedmi zlatými ostrvemi a zlatou přeponou, na níž se čte červený nápis REPUBLIQUE DU CONGO /Konžská republika/. Štít stráží štítonoši, jimiž jsou dva černí sloni, kteří mají zlaté kly a zlaté drápy a stojí na červeném kmeni, přes

něž je přehozena zlatá stuha s červeným nápisem UNITE TRAVAIL PROGRES /Jednota, práce, pokrok/. Zelená vlna symbolizuje řeku Kongo, jež dala státu jméno. Lev symbolizuje konžský národ, pochodeň s plamenem naproti tomu svobodu. Koruna je symbolem národní suverenity, ostrve a zelená barva vyjadřují konžské lesy. /Neue heraldische Mitteilungen des Heraldischen Verein "Zum Kleeblatt", Band 3 /1965/, s. 18; Výnos č. 002-91-PCN-RG ze 17.5.1991; Archivum Heraldicum z r. 1963./

RK

RUSKO

Na přelomu roku zintenzivněly diskuse o změně symbolů RSFSR. Třikrát se sešli u "kulatého stolu" poslanci parlamentu, historici a heraldikové /mezi nimi byl G. Vilinbachov, N. Soboleva, Je. Kamenceva/ a R.G. Pichoja, předseda výboru pro archívni záležitosti při Radě ministrů RSFSR, který jednání řídil. Dne 20.1.1991 byly předloženy dva návrhy vlajky a tři návrhy znaku. Kulatý stůl zamítl 2. variantu vlajky, kterou tvořily tři svislé pruhy, bílý, modrý a červený, a doporučil 1. variantu - sterou ruskou vlajku. Když došlo 19.8.1991 ke státnímu převratu, vyšli na protest do ulic občané právě s touto vlajkou. Dne 23.8.1991 byla bílomodročervená vlajka s poměrem stran 1:2 vztyčena jako státní vlajka a oficiálně byla schválena na sjezdu lidových poslanců 31.10.1991. V otázce nového znaku nebyli účastníci kulatého stolu jednotní. Většina přítomných doporučovala návrat ke znaku s orlem Prozatímní vlády, který vypracoval v r. 1917 grafik I.J. Bilibin, ale požadovala změnit černou barvu na žlutou. N. Soboleva a Je. Kamenceva naproti tomu navrhovaly upravit dosud platný znak a předložily tři jeho varianty. První /obr. 1/ se lišila jen v detailech, u druhé varianty navíc chyběl srp

Obr. 1

Obr. 2

Obr. 3

a kladivo a paprsky byly namalovány přerušovaně. U třetí varianty /obr. 2/ byla použita kresba vlaštovky. Všechny tři varianty nesly na stuhách heslo "Suverenita, jednota, demokracie". Nicméně výsledky průzkumu veřejného mínění ukazují, že většina ruského obyvatelstva společně s prezidentem B. Jelcinem dává přednost znaku s dvouhlavým ruským orlem. To dokládá i návrh neznámého autora /obr. 3/, který kladě zlatého ruského orla na červený štít a na hrud mu umísťuje červený

MEKLENBURSKO-PŘEDNÍ POMOŘANSKO

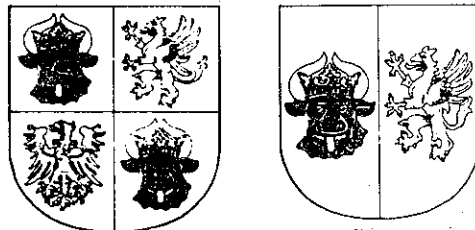
Zákon o zemských symbolech z 29.1.1991 se nezmiňoval o zemském znaku. Heraldicky uspořádat tak nesourodé obecné figury, jako jsou býčí hlava a gryf, není snadný úkol. Jak se jej podařilo zvládnout, musí posoudit čtenář zákona z 14.6.1991 /v nové úpravě byl schválen až 23.7.1991/, kterým se doplňuje výše zmíněný zákon.

Vsunutý paragraf 3 zní takto:

"Zemský znak

/1/ Země Meklenbursko-Přední Pomořansko má velký a malý znak.

/2/ Velký zemský znak má čtvrcený štít. V jeho pravé horní čtvrti je meklenburská býčí hlava ve zlatém poli, v levé

horní čtvrti je červený pomořanský gryf na stříbrném poli, v pravé dolní čtvrti je červená braniborská orlice ve stříbrném poli a v levé dolní čtvrti je meklenburská býčí hlava ve zlatém poli. Pro zobrazení je směrodatný přiložený vzor 4. /3/ Malý zemský znak má polcený štít. V jeho pravé polovině je meklenburská býčí hlava ve zlatém poli, v levé polovině je červený pomořanský gryf ve stříbrném poli. Směrodatný pro zobrazení je přiložený vzor 5."

V odůvodnění zákona nalezneme potřebná vysvětlení historického rázu. Čtvrcený štít velkého znaku vychází z výčtu území podle návrhu ústavního výboru: Meklenbursko-Zvěřínsko, Meklenbursko-Střelicko, Přední Pomořansko a části Uckermarky. Dvě býčí hlavy symbolizují území Meklenburska-Zvěřínska a Meklenburska-Střelicka, která byla spravována do r. 1934 odděleně. Obě země měly ve znaku býčí hlavu. Červený gryf znázorňuje Přední Pomořansko. To nemělo zvláštní znak, proto byl převzat emblém celého Pomořanska. Braniborská orlice je ve znaku ze dvou důvodů. Symbolizuje jednak části Uckermarky, která byla braniborským územím, jednak osudové spojení Pomořanska s Braniborskem, jež trvalo staletí. Pole v diagonále vykazují tudíž historickou souvislost, na jedné straně meklenburské země, na straně druhé Pomořansko jako dávnou součást Braniborska.

Malý znak se omezuje na znázornění symbolů území, jež dávají spolkové zemi jméno, a navazuje na představy, které sice krystalizovaly po skončení 2. světové války, ale nemohly být uskutečněny.

jt

LAOS

Na zasedání Nejvyššího lidového shromáždění Laosu, které se konalo ve dnech 13.-15.8.1991, změnili laoští poslanci podobu

státního znaku. Byly z něho odstraněny hvězda, srp a kladivo a nahrazeny buddhistickým chrámem. Slovo "socialismus" ve státním hesle bylo nahrazeno termínem "prosperita". /Lidové noviny z 16.8.1991./

jd

BELIZE

Ve Vexilologii č. 44 jsme seznámili čtenáře s novými symboly tehdy vzniklého státu Belize. Tuto informaci jsme opravili ve Vexilologii č. 47 na základě zprávy v The Flag Bulletin, 20, 1981, č. 5, která popisovala skutečně vyvěšované vlajky v zemi. Jak však vyplývá z obsáhlého článku v The Flag Bulletin, 30, 1991, č. 1, s. 2-7, vypadá oficiální znak země tak, jak jsme původně uvedli. Strážci štítu - kreol a černoch - stojí na pažitu, mahagonovník nemá plnou a uzavřenou korunu, červené pruhy u horního a dolního okraje vlajky mají šířku rovnou 1/5 šířky vlajkového listu, bílé kruhové pole se znakem 1/2 šířky. Poměr stran vlajky je spíše 3:5 než 1:2, modř se označuje královská. Vlajka není přesně definována, proto je možné setkat se s odchylným provedením.

lm

VEXILOLOGICKÁ LITERATURA

Berndt Guben: Schwarz, Rot und Gold. Biographie einer Fahne. Berlin - Frankfurt a.M., Ullstein 1991. 422 s., 13 bar. a 14 čb il. ISBN 3-550-07500-6 DEM 48,-

Gubanova kniha má naději stát se biblií německé vexilologie a zařadit se čestně vedle děl Valentina/Neubeckera /Die deutachen Farben/ a Wentzkeho /se stejným názvem/. Její titul byl příliš úzce zvolen, neodpovídá obsahu a správně by měl znít třeba 175 let osudů německých barev. Černá, červená a zlatá samozřejmě dominují, vždyť je to první moderní německá vlajka a současně vlajka sjednocení v roce 1990. V 94 kapitolách je podrobně líčen její vývoj a osudy, aniž by však přišly zkratka černá, bílá a červená, ať už v Bismarckově nebo Hitlerově podání, "rozkolnická vlajka" /tj. vlajka bývalé NDR/, dokonce nezůstala bez povšimnutí ani vlajka s bílými kruhy pro olympijské hry.

Guben /vlastním jménem Karl-Heinz Berndt/ vystudoval dějiny a filozofii a již téměř třicet let pracuje jako redaktor 2. německého programu ZDF. To mu umožnilo napsat vědecky fundovanou knihu, která je však doslova prošpikována neuvěřitelným množstvím vtipných postřehů, anekdot, výroků, citátů, básní a písní, hanlivých i vznešených pojmenování německých barev. I poučený čtenář se dozví mnoho nového. Škoda že kniha končí únorem 1990, vyvěšení černočervenozlaté vlajky před říšským sněmem v Berlíně o půlnoci z 2. na 3. října 1990 by bývalo výraznějším kulminacním bodem textu.

jt

PRAVIDELNÁ VEXILOLOGICKÁ RUBRIKA

Německy tištěný a v Praze vycházející týdeník Prager Wochen-

blatt zavedl od svého prvního čísla pravidelnou vexilologickou rubriku, kterou vede člen našeho klubu ing. A. Brožek. V ní se prozatím představují vlajky a znaky československých měst, redakce však hodlá uveřejňovat i jiná vexilologická témata. Podle sdělení vydavatele má rubrika dobrý čtenářský ohlas.

FS

OPRAVA

Při přepisování příspěvků do 82. čísla došlo k několika přehlédnutím. Na s. 1619 má 4. a 3. řádek zdola znít:..kozol s červenými rohy a kopyty na modrém štítě /Istrie/, kuna v přirozených barvách na červeném vlnitém břevnu, jež je stříbrně lemován, a zlatá šesticípá hvězda ve světle modrém štítě /Slavonsko/. Oproti štítu na... Na s. 1623 ve 2. ř. shora si opravte hodnotu bankovky na 100 riel. Děkujeme.

SUMMARY

The introductory article by P.Fojtík informs about the new intimation on Prague symbols and their usage. The flag of Prague is still yellow over red and it can be used without the approval of the City Council. The author also gives a survey of former changes in the Prague arms from the vexilologic view. The Soviet vexillologist I.M.Kurkow deals with the history of the flags of the Far Eastern Republic. His article is based on records deposited in the archives in the town of Tomsk. He succeeded in finding an interesting flag design showing a dark blue canton with yellow letters /Fig.3/ as a part of a red flag. I.M.Kurkow has even tried to reconstruct several special flags /e.g. jack, port master flag, fire brigade flag/ based on written descriptions /Figs 4-17/. The regular section "New flags" is devoted to the Congo, Slovenia /the illustrated arms were designed by M.Pogačnik and will be probably modified when a new constitution appears/, Cambodia, Ethiopia, Mozambique /there is a new emblem in the flag/, Somaliland, Tatarstan /the flag is red with a narrow W-stripe and a B-stripe bearing a W-crescent and a R-star/, South Ossetia, the Ukraine, Eyalorussia, Uzbekstan /a blue over white over green flag with a crescent & 12 stars at the hoist on a blue stripe; the white stripe has a red fimbriation/, and the Chechen Republic /the green national flag with white over red over white over green narrow stripes along the bottom edge; the state flag bears an emblem in the green part of the flag/. The issue is concluded with the sections "New Arms" and "Book reviews".

VEXILOLOGIE - zpravoda; Vexilologického klubu při Obvodním kulturním domě v Praze 3, Seifertova ulice 53, 130 00 Praha 3. Vychází neperiodicky a je určen p o u z e členům klubu. Toto číslo připravil ing. Aleš Brožek za spolupráce mgr. P. Fojtíka, J. Loudy, doc.dr. I.Muchy, CSc., dr. Z. Svobody a ing. J. Tenory. Výtvarně spolupracovali mgr. P. Fojtík, A.N. Essov a ing. J. Tenora.

Listopad 1991

č. 83